

Az alsóörsi udvarház

2009 július 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Rómer Flóris, a magyar régészet úttörője a Bakonyt feltáró utazása során, 1859-ben megfordult Alsóörsön is. „Sokat beszélnek e vidéken a régi római lakról – írja a rá következő évben megjelent beszámolójában –, melynek tulajdonosnéja, özv. Csepreghy Sámuelné a kulcsokat magával szíjébe vivén, csak külsejéből, főleg ajtaja- és ablakaiból vehettem ki azt, hogy a laposan átszelt háromlevelű ív és az élcsonkított, szintén faragott ablakfélkei a templom régebbi részeivel egykorúak, és az egyháztól nem messze esvén, a lelkes vagy valami nemes úr lakja lehetett.” A bencés pap tanár jó szemmel figyelt fel a rejtőzködő középkori részletekre, az épület keletkezésére is ráhibázott, pedig a helyi hagyomány a római kor mellett még a török időkbe is származónak is vélte turbán formájú kéményfeje miatt. Végül az 1976-os régészeti kutatás tisztázta: Magyarország egyetlen, nagyjából eredeti formájában megmaradt gótikus nemesi udvarházát láthatjuk a Balaton menti községben.

Alsóörs falu a tópartról merlegesen hegynek futó út végén, a 230 méteres Somlyó csúcsa alatt fekszik. A mediterrán hangulatú, teraszos utcácskákat vörös homokból rakott támfalak, kerítések szegélyezik, mindenütt szépen meszelt házak, a kertekben mandulafák, szilvaszőlők, délszaki virágok pompáznak. A református templom szintén középkori. Tornyának részablaka, a hajó déli homlokzatának csúcsíves ablaksora és a bejárat kőkerete a XIII–XIV. századi eredetet igazolja. 1318-ban említi oklevél a Szűz Mária tiszteletére emelt templomot – Felsőörs filiájaként –, amely 1478-tól szerepelt önálló plébániaként. 1548-ban a falut felperzselte a török, a templom tönkrement. Először az 1600-as évek végén, másodjára 1740 körül, harmadszorra 1788-ban építették újjá a protestánsok. Rómer idézett művében megemlíti a református gyülekezet ezüsttalpazatú, aranyozott kelyhét és 1652-ben készült ón úrasztali kannáját, megjegyezve: „a katolikusoknak minden egyházi készlete egyedül a rozoga haranglábbban összpontosul”.

A XV. és XVI. század fordulóján épült gótikus udvarház támfallal kerített, tizenhat méter hosszú, hat méter széles, háromszatú építmény. Rövidebb oldalával, fölötte magas oromzatával a Balatonra néz, itt kőkeretes, enyhén csúcsíves kapuzat vezet be a talajszint alatt a déli lakóhelyiségbe. A középső traktusban található a konyha az éléskamrával, az északi oldalon volt egykor a hálószoba. Az egész épület alatt dongaboltozatos pince húzódik végig; a környék századok óta virágzó szőlőkultúrájára gondolva nem nehéz kitalálni, mit tárolhattak benne. (Most esküvőket tartanak.)

Az udvarház a XIX. század elején még a Guoth család tulajdonában volt, ami azért érdekes, mert az 1478-as alsóörsi összeírásban is szerepel Guath nevű familia. A 1978–79-ben helyreállított épület ma múzeumként szolgál, udvarában kulturális programokat rendeznek. A magaslatról fenséges kilátás tárul a balatoni tájra.

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

